ועל זה סיימה המשנה ואמרה: רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אִם יֵשׁ נְכָסִים לַלָּוֶה, אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה – בין ערב רגיל ובין ערב קבלן, לֹא יִפָּרַע מֵהֶן, אלא מהלוה. ונמצא לגירסא זו שבערב רגיל לדברי הכל אינו גובה מהערב כשיש נכסים ללוה, ומחלוקתם היא רק בערב קבלן, לתנא קמא גובה ממנו המלוה אף שיש נכסים ללוה, ולרבן שמעון בן גמליאל אין המלוה גובה ממנו אלא כשאין נכסים ללוה.

הגמרא מבררת את ההלכה במחלוקת זו: אָמַר רַבָּה בַּר [בַּר] חָנָה, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּמִשְׁנָתֵנוּ – כל מקום שהביאה המשנה את דברי רבן שמעון בן גמליאל יחד עם תנאים אחרים, הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ, חוץ מִשלש משניות שבהם אין הלכה כמותו, ואלו הן:

א. עֲרֵב – המחלוקת במשנתינו האם מלוה גובה מערב קבלן בשיש נכסים ללוה, שאין הלכה כמותו אלא כתנא קמא שיכול המלוה לגבות מערב קבלן אף בשיש ללוה נכסים.

ב. וְצִידָּן, שנחלקו במסכת גיטין (עד.) באדם המגרש את אשתו והתנה שיחולו הגירושין בתנאי שתתן לו בגד מסוים שיש לו, ואבד אותו בגד, לדעת תנא קמא אינה יכולה לקיים את התנאי על ידי נתינת מעות בשווי הבגד, אלא התבטלו הגירושין, ולדעת רבן שמעון בן גמליאל תתן לו את דמיה, ואמר על זה רבן שמעון בן גמליאל שהיה מעשה כזה בעיר 'צידון', שאמרו חכמים שתתן לו את דמי הבגד ויחולו הגירושין. ואין הלכה כמותו אלא כתנא קמא.

ג. וְרֹאֶה אַחֲרוֹנָה, שנחלקו במסכת סנהדרין (לא.) באדם שבא לדין ואמרו לו להביא עדים או ראיה, ואמר שאין לו, ולאחר זמן הביא עדים או ראיה, לדעת תנא קמא אין מקבלים אותם, כיון שכבר הודה שאין לו, ולרבן שמעון בן גמליאל מקבלים אותם, כיון שיתכן שבאותו זמן היה סבור שאין לו עדים או ראיות, ומצאם לאחר מכן. וכיון שנחלקו שם במשנה שלפניה בדין נוסף השייך לדיני ראיה, ופסקנו שם הלכה כרבן שמעון בן גמליאל, קרויה מחלוקת זו 'ראיה אחרונה', כלומר דין 'ראיה' שבמשנה האחרונה, ובזה אין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל.

רב הונא מבאר איזה לשון הוא קבלת ערבות רגילה, ואיזה לשון הוא 'קבלנות': אָמַר רַב הוּנָא, ערב האומר למלוה 'הַלְוֵהוּ, וַאֲנִי פּוֹרֵעַ', 'הַלְוֵהוּ, וַאֲנִי חַייָב', 'הַלְוֵהוּ, וַאֲנִי עָרֵב', 'הַלְוֵהוּ, וַאֲנִי (נותן) [אֶתֵּן]', לשונות אלו כְּוֻלָּן, לְשׁוֹן עֲרֵבוּת רגילה הֵן, כיון שנקט לשון 'הלואה' והיתה כוונתו שעיקר החיוב יהא על הלוה, ככל הלואה, ורק אם לא יוכל לגבות מהלוה יגבה מהערב. אבל אם אמר הערב לשונות אלו, 'תֵּן לוֹ, וַאֲנִי קַבְּלָן', 'תֵּן לוֹ, וַאֲנִי פּוֹרֵעַ', 'תֵּן לוֹ, וַאֲנִי חַייָב', 'תֵּן לוֹ, וַאֲנִי (נותן) [אֶתֵּן]', כְּוֻלָּן לְשׁוֹן קַבְּלָנוּת הֵן, כיון שלא אמר לשון 'הלואה' אלא לשון 'נתינה', והרי זה כאילו המלוה עושה את שליחותו של הערב לתת מעות ללוה על דעת כן שהערב יפרענו, וחיוב הערב הוא אף במקרה שיש ללוה נכסים, כדעת תנא קמא במשנתינו.

הגמרא מסתפקת בלשונות מסוימים, אם הם לשון ערבות או לשון קבלנות: אִיבַּעְיָא לְהוּ, ערב האומר שני לשונות סותרים, 'הַלְוֵהוּ, וַאֲנִי קַבְּלָן', או שאמר 'תֵּן לוֹ, וַאֲנִי עָרֵב', מַאי, האם דינו נקבע לפי הלשון 'הלואה' ו'נתינה', וכשאמר 'הלוהו' נעשה ערב רגיל, אף שסיים ואמר 'ואני קבלן', וכשאמר 'תן לו' נעשה קבלן אף שסיים בלשון ערבות רגילה. או שדינו נקבע לפי הלשון 'ערב' ו'קבלן', וכשאמר 'ואני קבלן' דינו כקבלן אף שפתח בלשון 'הלוהו', וכן כשאמר 'ואני ערב' נעשה ערב רגיל אף שפתח בלשון 'תן לו'.

רבי יצחק פושט את הספק: אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לְשׁוֹן עֲרֵבוּת, משמעותה עֲרֵבוּת רגילה, אף אם אמר 'תן לו', וּלְשׁוֹן קַבְּלָנוּת' משמעותה קַבְּלָנוּת, אף אם אמר 'הלוהו'.

הגמרא מביאה מי שחולק על הכללים שאמר רב הונא לעיל, וכן על דברי רבי יצחק: רַב חִסְדָּא אָמַר, כְּוֻלָּן – כל הלשונות שיש בהן משמעות של קבלנות, כגון 'תן לו' או 'ואני קבלן' או 'ואני פורע', לְשׁוֹן קַבְּלָנוּת הֵן, אף אם הוסיף גם לשון ערבות רגילה, כיון שהמשמעות היא שהוא ישלם למלוה קודם שיתבע את הלוה, בַּר – חוץ מֵהָאומר 'הַלְוֵהוּ, וַאֲנִי עָרֵב', שמשמעות לשון זה שיהיה ערב רגיל, שאמר לשון הלואה, ולשון ערבות, ולא נתינה או קבלנות. הגמרא מביאה דעת רבא שחולק על השיטות שהובאו לעיל: רָבָא אָמַר, כְּוֻלָּן לְשׁוֹן עֲרֵבוּת רגילה הֵן ולא קבלנות, ואף אם אמר בהן גם לשון קבלנות, כגון שאמר 'הלוהו ואני קבלן', כיון שמכל מקום הזכיר לשון הלואה, וכן כשאמר 'תן לו ואני פורע', כיון שהמשמעות היא שרק אם לא יפרע הלוה יפרע הערב, בַּר – חוץ מֵהָאומר 'תֵּן לוֹ וַאֲנִי נוֹתֵן', שכיון שאמר לשון 'נתינה' גם כלפי נתינת המלוה ללוה וגם כלפי נתינתו למלוה, הרי זה כאילו אמר שנתינת המלוה תיחשב כנתינתו, ויהיה ערב קבלן, וכל שכן אם אמר 'תן לו ואני קבלן', שזה לשון קבלנות גמורה.

הגמרא מביאה דעה נוספת בלשון 'תן לו ואני נותן': אָמַר לֵיהּ מַר בַּר אֲמֵימַר לְרַב אַשִׁי, הָכִי אָמַר אַבָּא – כך אמר אבי, אמימר, ערב שאמר למלוה 'תֵּן לוֹ וַאֲנִי נוֹתֵן', הרי זה כאילו המלוה נתן את הכסף ללוה בשליחות הערב, וְאֵין לַמַּלְוֶה עַל הַלָּוֶה כְּלוּם – אינו יכול לתובעו כלל, אלא רק את הערב.

הגמרא דוחה דעה זו: וְלֹא הִיא – אין הדין כן, אלא לֹא מִיפְּטַר לָוֶה מִינַּיהּ דְּמַלְוֶה – אין הלוה נפטר מחיובו למלוה, עַד שֶׁיִּשָּׂא וְיִתֵּן בַּיָּד – עד שהערב יטול בעצמו את המעות מיד המלוה ויתנם ביד הלוה, שבאופן כזה הערב נחשב כלוה והוא חייב למלוה את מעות ההלואה, והלוה אינו חייב למלוה כלום.

הגמרא מביאה מעשה, ועל פיו יבואר שדין נכסי הלוה כדין 'ערב': הַהוּא דַּייָנָא – מעשה בדיין, דְּאַחְתֵּיהּ לַמַּלְוֶה לְנִכְסֵי [דְּלָוֶה] – שהוריד את המלוה לנכסי הלוה, מַקֵּמֵי דְּלִתְבְּעֵיהּ לַלָּוֶה – קודם שתבע מהלוה עצמו שישלם את חובו. סַלְקֵיהּ – סילק אותו רַב חָנִין בְּרֵיהּ דְּרַב ייֵבָא מלהיות דיין.

אָמַר רָבָא, מַאן חָכִים לְמֵעֲבַד כִּי הָא מִילְּתָא – מי עוד חכם לעשות כן, לסלק דיין שטעה בדין כזה, אִי לָאו רַב חָנִין בְּרֵיהּ דְּרַב ייֵבָא. וטעמו, כיון דְּקָסָבַר, דִּנְכֵסֵיהּ דְּבַר אִינִישׁ – שנכסיו של האדם, של הלוה, אִינּוּן מְעָרְבִין יָתֵיהּ – הם הערבים על פרעון חובו, שאם לא יפרענו הלוה ממון יגבה אותם בחובו, וּתְנַן במשנתינו (קעג.), הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ עַל יְדֵי עֲרֵב, לֹא יִפָּרַע מִן הָעֲרֵב, וַקְיִימָא לָן (קעג:) – ומקובל בידינו שהביאור במשנה הוא שלֹא יִתְבַּע את הָעֲרֵב תְּחִלָּה, שאין להטריח את הערב בחינם לפרוע, שמא יפרע הלוה עצמו, וכמו כן אין לזלזל בלוה ולגבות מנכסיו קודם שהוברר שאינו יכול לפרוע בעצמו, ודיין זה שגבה תחילה מנכסי הלוה עבר על הלכה זו, ויש לסלקו מלהיות דיין.

הגמרא מביאה מעשה, ועל פיו יבואר דין ערב שפרע חוב לאחר מיתת הלוה: הַהוּא עָרְבָא דְּיָתְמֵי – מעשה באדם שהיה ערב על חוב בשטר, ומת הלוה והניח יתומים, דְּפָרְעֵיהּ הערב לְמַלְוֶה, מַקֵּמֵי דִּילּוֹדְעִינְהוּ לְיָתְמֵי – קודם שהודיע ליתומים שהוא עומד לפורעו, ותבע הערב מהיתומים שישלמו לו את המעות ששילם במקומם למלוה. אָמַר רַב פָּפָּא, אין היתומים צריכים לשלם לערב, כיון שחובם לערב הוא בעל פה, וכיון שפְּרִיעַת חוב בעל פה לַבַּעַל חוֹב – למלוה או לערב, אינה חיוב ממוני המוטל עליהם, אלא רק מִצְוָה היא, שנאמר (ויקרא יט לו) 'הִין צֶדֶק יִהְיֶה לָכֶם', ודרשו חכמים (ב"מ מט.) שתהיה 'הין' שלכם [–אמירת 'כן' שלכם] צדק, ומחמת כן צריכים לשלם את החוב, וְיָתְמֵי – ויתומים הקטנים מגיל שלש עשרה, לָאו בְּנֵי מֵיעֲבַד מִצְוָה נִינְהוּ – אינם חייבים עדיין במצוות, ורק לאחר שיגדלו ויתחייבו במצוות, יוכל הערב לתובעם.

רב הונא בריה דרב יהושע חולק על רב פפא, ופוטרם מטעם אחר: וְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, טעם הפטור של היתומים הוא כיון דְּאִימַּר צְרָרֵי אִתְפְּסֵיהּ – אנו אומרים, שמא התפיס הלוה למלוה בחייו צרורות של כסף בשווי חובו, כדי שאם ימות לא יצטרך הערב לשלם לו, וכיון שהיתומים עתה קטנים ואינם יודעים לטעון, אין הערב יכול לתובעם עד שיגדלו.

מבררת הגמרא: **מַאי בֵּינַיְיהוּ** – מה החילוק בין רב פפא לרב הונא, והרי לדברי שניהם היתומים פטורים עתה. מבארת הגמרא: **אִיבָּא בֵּינַיְיהוּ, כְּשֶׁחַיָּיב מוֹדֶה** – כשהודה הלוה קודם שמת שהוא חייב, לרב הונא כיון שאין חשש פרעון גובים מהיתומים, ולרב פפא כיון שהם פטורים ממצוות, פטורים מלשלם. **אִי נַמִּי** – אופן נוסף, **דְּשַׁמְּתוּהוּ** – שנידוהו בית דין קודם שמת על שלא פרע את חובו, **וּמֵת בְּשַׁמְּתֵיהּ**, שבודאי לא פרע את חובו, לרב הונא חייבים היורשים לשלם, ולרב פפא כיון שאינם חייבים במצוות, פטורים.

הגמרא מביאה את ההלכה: **שָׁלְחוּ מִתָּם** – משם, מארץ ישראל, אם **שַׁמְּתוּהוּ וּמֵת בְּשַׁמְּתֵיהּ, הִלְכְתָא כְּרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ**, שחייבים היורשים לשלם.

הגמרא מקשה על רב פפא: **מֵיתִיבִי**, שנינו בברייתא, **עָרֵב, שֶׁהָיָה שָׁטָר חוֹב יוֹצֵא מַתַּחַת יָדוֹ**, והוא טוען ששילם למלוה וקיבל את השטר מהמלוה בהוכחה לכך, ותובע את יתומי הלוה שישלמו לו, **אֵינוֹ גּוֹבֶה** מהם, כיון שחוששים שלא פרעו, אלא נפל השטר מהמלוה ומצאו הערב, **וְאִם כָּתוּב בּוֹ** – בשטר החוב, על ידי המלוה **הִתְקַבַּלְתִּי מִמְּךָ** [–מהערב] את דמי החוב, **גּוֹבֶה** הערב מהיתומים. וקשה, **בְּשִׁלְמָא לְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ, מַשְׁכַּחַת לָהּ** – מצאנו אופן שדין זה שייך בו, והיינו **כְּשֶׁחַיָּיב מוֹדֶה** והיו היורשים חייבים לשלם למלוה, וכיון שיש לערב ראיה שפרע עבורם, חייבים לשלם לו. **אֶלָּא לְרַב פָּפָּא** הפוטר את הקטנים כיון שזו מצוה, **קַשְׁיָא**, מדוע כשכתב המלוה בשטר שקיבל את המעות מהערב חייבים היורשים לשלם לו, והרי הם פטורים ממצוות.

מתרצת הגמרא: **שַׁאנִי הָתָם, דִּלְהָכִי** – לשם כך **טָרַח** המלוה **וְכָתַב** לֵיהּ לערב **'הִתְקַבַּלְתִּי'**, כדי להחשיב את הערב כמלוה בשטר, ששטר החוב שייך לו עתה, ובהלוואה בשטר מודה רב פפא שחייבים היתומים לפרוע.

הגמרא מביאה מעשה שיבואר על פיו דין ערב של עובד כוכבים: **הַהוּא עָרְבָא דְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים** – מעשה באדם שנעשה ערב ללוה מעובד כוכבים, ומת הלוה, **דְּפַרְעֵיהּ** הערב **לַמְלוה הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, מִקַּמֵּי דְּלִתְבְּעִינְהוּ לְיָתְמֵי** – קודם שתבע מהיתומים שיפרעו. **אֲמַר לֵיהּ רַב מָרְדְּכַי לְרַב אַשֵׁי, הָכִי אָמַר אַבִּימִי מֵהֵעִיר הַגְרוֹנְיָא מְשַׁמְּשֵׁיהּ דְּרָבָא, אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר** שבכל לוה שמת חַיִּישִׁינַן לְצָרָרֵי, **הָנֵי מִילֵּי** במלוה **יִשְׂרָאֵל**, שיתכן שהתפיס הלוה צררי למלוה כדי להציל את הערב, **אֲבָל** במלוה **עוֹבֵד כּוֹכָבִים, כֵּיוָן דְּאַף** אם יתפיסנו הלוה צררי מכל מקום **כָּתַר עָרְבָא אָזִיל** – ילך אחרי הערב שלא כדין ויגבה ממנו את החוב, לכן **לָא** חַיִּישִׁינַן לְצָרָרֵי, וכיון שפרע הערב את החוב חייבים היתומים לשלם לו.

אָמַר לֵיהּ רב אשי, **אַדְרַבָּה, אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר לָא** חַיִּישִׁינַן לְצָרָרֵי, **הָנֵי מִילֵּי** במלוה **יִשְׂרָאֵל, אֲבָל** אצל **עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, כֵּיוָן דְּדִינֵיהוּ** נכסים, **אִי לָאו דְּאִתְפְּסֵיהּ צָרְרֵי מֵעִיקָּרָא** – אם לא שמתחילה התפיס הלוה צררי לערב, **לָא** הָוֶה מָקַבֵּל לֵיהּ – לא היה נעשה ערב, מחשש שיתבענו העובד כוכבים תחילה, ולכן כיון שיש לחשוש שהתפיסו צררי אינו יכול לתבוע מהיתומים שישלמו לו, עד שיגדלו ויוכלו לטעון טענותיהם בפני בית דין.

שנינו במשנה: **וְכֵן חָיָה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, הֶעָרֵב לָאִשָּׁה בִּכְתוּבָּתָהּ** [**וְכוי**] והיה בעלה מגרשה ידיה נהנה שמא יעשו קנוניא על נכסים של זה ויחזיר את אשתו: מביאה הגמרא מעשה: **מַשָּׁה בַּר עַצְרֵי, עָרְבָא דְּכְתוּבָּתָהּ דְּכַלְתֵּיהּ הָוָה** – נעשה ערב לכתובת כלתו, **וְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ** שעבורו נעשה ערב, **צְוָרְבָא מֵרַבָּנָן הָוָה** – תלמיד חכם היה, **וְיָחִיקָא לֵיהּ מִילְתָא** – היה דחוק בפרנסתו. **אֲמַר אַבַּיֵי, לֵיכָּא דְּיָזִיל דְּנָסְבֵיהּ** – האם אין מי שיתן **עֲצָה לְרַב הוּנָא, דְּנִנַּרְשָׁהּ לְדִבְיתְהוּ** – שיגרש את אשתו, **וְכיון** שאין לו ממון לשלם את כתובתה, **תֵּיזִיל וְתִגְבֵּי כְּתוּבָּה מֵאֲבוּהּ** – תלך ותגבה את כתובתה מאביו, שהיה ערב לכתובתה, **וְהָדַר נָהֲדְרָהּ** – ויחזור רב הונא וישאנה, ויתפרנס מאותם מעות. **אֲמַר לֵיהּ רָבָא, וְהָא** 'דִּירֳנָה **הָנָאָה'** תְּנַן במשנתינו על אופן זה שיש ערב לכתובה, וכיון שידירנה לא יוכל להחזירה. **אֲמַר לֵיהּ אַבַּיֵי, אִטו** – וכי **כָּל דְּמֶנַּרְשׁ, כְּבֵי דִינָא מְנַרְשׁ**, והרי יכול לגרשה שלא בפני בית דין, ולא ידירנה הנאה. **לְסוֹף אִינְלַאי מִילְּתָא** – בסוף התברר הדבר דרב הונא **כֹּהֵן הוּא** ואסור בגרושה, ולא יוכל להחזירה. **אֲמַר אַבַּיֵי, הַיְינוּ דְּאָמְרֵי אִינְשֵׁי** – זהו מה שמורגל בפי בני האדם, **'בָּתַר עָנְיָא אַזְלָא עָנְיוּתָא'** – 'אחרי העני הולכת העניות', כלומר מזלו גורם שיפסיד יותר מבני אדם אחרים, שאינו יכול לעשות עצה זו ולהתעשר, כיון שהוא כהן.

מקשה הגמרא: **וּמִי אָמַר אַבַּיֵי הָכִי** – וכי יתכן שאביי אמר שיש ליעץ כן לרב הונא, **וְהָא אָמַר אַבַּיֵי, אֵיזֶהוּ רָשָׁע עָרוּם** – שנותן עצת רֶשַׁע בדבר שאינו נוגע אליו, ועצתו חכמה ומועילה, **זֶה הַמַּשִּׂיא עֵצָה לְמְפוֹר בְּנֵכָסִים**, כִּדעת **רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל**, כלומר, הנותן מתנה לחבירו ואומר שאחרי מות המקבל לא ירשוה בניו אלא יזכה בה אדם אחר, לדעת רבן שמעון בן גמליאל אם ימכרנה המקבל הראשון חלה מכירתו, ואף אחרי מותו לא יזכה בה השני. והמיעץ לו לעשות כן מכונה 'רשע ערום', כיון שהלה לא חשב לעשות כן, ומחמת עצה זו התבטל רצון נותן המתנה, וכן כאן, המיעץ לרב הונא לגרש את אשתו כדי לגבות מאביו את כתובתה, גורם הפסד לאב בדבר שאין לנותן העצה כל ריווח ממנו. מתרצת הגמרא: **בְּנוֹ שַׁאנִי** – שונה הדבר לגבי בנו של הערב, שמותר לתת לו עצה זו, **וְצוּרְבָא מֵרַבָּנָן שַׁאנִי** – וכן שונה הדבר לגבי תלמיד חכם, שכיון שפרנסתו דחוקה מותר לתת לו עצה כזו, שמועילה לפי ההלכה, אף שמחמתה יגרם הפסד לאדם אחר.

מקשה הגמרא: **וְהָא** אביו של רב הונא **עָרֵב הוּא**, [**וְקַיְימָא לָן** – ומקובל בידינו להלכה] **דְּעָרֵב דְּכְתוּבָּה לָא מְשַׁתַּעֲבֵד**, וכטעמים שיבוארו להלן. מתרצת הגמרא: אביו של רב הונא, ערב **קַבְּלָן הָוָה**, המשתעבד אף לכתובה. מקשה הגמרא: **הָנֵיחָא לְמַאן דְּאָמַר שֶׁקַּבְּלָן דְּכְתוּבָּה, אַף עַל גַּב דְּלֵית לֵיהּ נְכָסֵי לַבַּעַל** – אף כשלא היו קרקעות לבעל בעת כתיבת הכתובה **מְשַׁתַּעֲבֵד**, **שַׁפִּיר. אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר** דרק **אִי אִית לֵיהּ** לבעל קרקעות בעת כתיבת הכתובה **מְשַׁתַּעֲבֵד** הקבלן, אבל **אִי לֵית לֵיהּ** נכסים **לָא מְשַׁתַּעֲבֵד** הקבלן, כיון שלא גמר בדעתו להשתעבד להחיוב זה מחשש שיפסיד, **מַאי אִיבָּא לְמֵימַר** – מה הביאור בעצת אביי שיגרשנה, והרי בודאי לא היו לרב הונא קרקעות, שאילו היו לו קרקעות היתה אשתו גובה מהם ולא מאביו הערב, ואם כן לא השתעבד אביו.

מתרצת הגמרא: **אִיבָּעֵית אֵימָא** – אם תרצה תוכל ליישב זאת כך, **מֵיחֲוֵי הָוָה לֵיהּ** – אכן היו לו קרקעות כשכתב את הכתובה, וחלה הערבות, **וְאחר כך אִשְׁתַּדּוּף** – התקלקלו הקרקעות ואינן שוות עתה כדמי כתובתה, וגובה מאביו. **וְאִיבָּעֵית אֵימָא**, באמת לא היו לו קרקעות, ומכל מקום **אָבָא לְגַבֵּי בְּרֵיהּ** – אב הנעשה ערב לכתובת בנו, **שַׁעֲבּוּדֵי מְשַׁעְבֵּד נַפְשֵׁיהּ** – משעבד את עצמו אפילו כשאין לבנו קרקעות כלל, מחמת חביבותו של בנו.

הגמרא מביאה את הדעות בענין ערב דכתובה: **דְּאִיתְּמַר**, יש שלשה חילוקי דינים בדיני ערבות וקבלנות: א.**עָרֵב דְּכְתוּבָּה, דְּבָרֵי הַכֹּל לֹא מְשַׁתַּעֲבֵד**, כטעם שיבואר להלן. ב.**קַבְּלָן דְּכַבַּעַל חוֹב, דְּבָרֵי הַכֹּל מְשַׁתַּעֲבֵד**. ג.**קַבְּלָן דְּכְתוּבָּה, וְעָרֵב דְּכַבַּעַל חוֹב, פְּלִיגִי** – נחלקו בזה, **מַר סָבַר, אִי אִית לֵיהּ נְכָסֵי לַאֲלוֹהּ** בעת ההתחייבות, **מְשַׁתַּעֲבֵד** הערב לבעל חוב והקבלן בכתובה, אך **אִי לֵית לֵיהּ, לָא מְשַׁתַּעֲבֵד**, כיון שהוא חושש להפסיד ואינו גומר בדעתו להתחייב, **וּמַר סָבַר, בֵּין אִית לֵיהּ וּבֵין לֵית לֵיהּ, מְשַׁתַּעֲבֵד.**

וְהִלְכְתָא, כל **עָרֵב** על חוב, אף שאינו קבלן, **בֵּין אִית לֵיהּ, וּבֵין לֵית לֵיהּ, לֵיהּ, מְשַׁתַּעֲבֵד, כַּר** [–חוץ] **מֵעָרֵב דְּכְתוּבָּה, דְּאַף עַל גַּב דְּאִית לֵיהּ לַבַּעַל, לָא מְשַׁתַּעֲבֵד, מַאי טַעְמָא**, כיון **דִּמְזוֹנָה הוּא דְּעָבֵד** – הערב מקיים מצוה בכך, שמחמת ערבותו מתרצה האשה להנשא, **וְגם לָאו מִידֵּי חָסְרָה** – אין האשה נחסרת כלום, שהרי לא הוציאה ממון בנישואיה ואין לה הפסד בכך שאינה מקבלת כתובתה, ואף לולי ערבותו היתה נישאת, שנח לאשה בעבל כל שהוא, ולטובתה התכוין.

הגמרא מבררת את דינו של שכיב מרע המודה שהוא חייב ממון לאדם מסוים: **אָמַר רַב הוּנָא, שָׁכִיב מֵרַע** – חולה שנפל למשכב,

המשך בעמוד צה

שֶׁהִקְדִּישׁ את כָּל נְכָסָיו, וְאחר כך **אָמַר** 'מָנֶה לְפָלוֹנִי בְּיָדִי' – מנה מתוך הנכסים שהיו ברשותי והקדשתים, אינו שלי אלא של פלוני, **נֶאֱמָן**, ונותנים מנה לאותו אדם. ואין חוששים ששיקר בדבריו כדי להוציא ממון מהקדש, ויחלוק עם אותו אדם במנה, **דַּחֲזָקָה אֵין אָדָם עוֹשֶׂה קִנּוּיָא עַל הֶקְדֵּשׁ.**

מַתְקִיף לָהּ רַב נַחְמָן, וְכִי אָדָם עוֹשֶׂה קִנּוּיָא עַל בָּנָיו, להפסידם מירושתו, והרי פשוט שאינו עושה כן, ולדבריך קשה, **דְּרַב וּשְׁמוּאֵל דְּאָמְרִי תְּרֵוַיְיהוּ, שְׁכִיב מְרַע שֶׁאָמַר 'מָנֶה לְפָלוֹנִי בְּיָדִי',** אם הוסיף **וְאָמַר** לשון **'תְּנוּ', נוֹתְנִין** – חייבים היורשים לשלם לו, אך אם **לֹא אָמַר** גם לשון **'תְּנוּ', אֵין נוֹתְנִין,** וכיון שברור שאין אדם עושה קנוניא על בניו, **אַלְמָא** – מוכח שיש חשש אחר בהודאתו, והיינו **שֶׁאָדָם עָשׂוּי שֶׁלֹּא לְהַשְׁפִּיעַ אֶת בָּנָיו** – רצונו שלא לעשותם שְׁבֵעִים ועשירים בעיני הבריות, ולכן אמר שחלק מהממון אינו שלו אלא של אחרים, ואין הודאתו מחייבת את יורשיו,